

2004, 08 юли, 01:30 часа.

Странно изпадам в състоянието си да пиша и изкажа всичко, но тази нощ подтикът ми към това словоизлияние е съвсем различен - досега пишех от първи впечатления, а днес - от едно изминало и жадувано развитие на събитията, но какво точно в настоящият разказ не е важно.

Смятам да пиша за Дедите си – за срещата с за времето от преди около 150 години - не е малко - не е никак малко, а аз съм 5-тото поколение оттогава.

СРЕЩА С МИНАЛОТО

31 август 2000та година

Две жени в Хонда Джаз и едно куче тръгват на път.

Целта – среща с Дедите и неизвестното от тази среща.

В края на 20 век и началото на 21, а с поглед в 19 – там където Дедите са били – където са оставили ликовите си – като Зографи на църквата Св.Димитър, село Тешево, Гоцеделчевско.

Времето в последния ден на август е все още топло – приятно – стигнахме почти неусетно до Гоце Делчев – а оттам накъде? Къде е Тешево – почти няма пътни знаци, но хората са отзивчиви и с удоволствие ни показваха пътя, а и все пак две сами жени - Приятелката ми и аз - в малка раздрънкана кола със софийска регистрация и едно куче – домашната ми любимка Рея ☺... не е малка емоция по тези забравени от "цивилизацията" места. Дядовците с охота се надвесваха през отворения прозорец и сочеха пътя, младо войниче в US униформа услужливо подтичкваше, когато след дълги обяснения тръгнахме в грешната посока и ... така пропътувахме 16 км навътре в Пирин.

Много живописни местности видяхме, спряхме до чешма, изваяна от стар неизвестен майстор – там в планината. Започнахме да се изкачваме все по-нагоре и по-нагоре в Пирин планина – от дясната ни страна високи скали, от лявата – дълбоки пропасти и ние ... се движихме ... и ето табелата с Тешево ... посрещна ни майка, която буташе количка и едно малко детенце вървеше до нея, значи – в това село има живот ... и асфалтовият път свърши ПРЕД ХРАМА. По-нататък не можехме да продължим с кола, а и не искахме – не ни трябваше – бяхме до целта си.

Излязохме от колата – църквата беше затворена. Как да вляза вътре – дошла съм да видя какво са оставили Дядовците ми, а ... е затворено. Часът приближаваше 5 следобяд. До църквата бяха седнали жени и ни казаха, че след малко Клисарката ще се върне от работа. Зачакаме – обиколихме Църквата, колкото имаше възможност, защото тя бе построена хем на закътано място – селото се издигаше нагоре в скалите, хем беше на самия ръб на пропастта и пред нея се разкриваше неимоверна гледка към единственото открито място – към виещия се надолу път, откъдето бяхме дошли. Точно пред Олтара – от външна страна имаше един камък – седнах на него и се поотнесох повече от столетие назад – как точно на това място е сядал Стария Мина и е гледал към Предела – как извивките на трите планини се сливат в една приказна гледка пред погледа му.

Седях на камъка и се пренесох в онова време – усещах Дядо!

Хората започнаха да се връщат от работа. В къщата, която ни показаха, че е на Кисарката, се показа един млад мъж – оказа се, че жена му още я няма, но той може да ни отключи. Беше много любезен – все пак току що се връщаше от работа – изморен, а и си беше ракиено време, но ... слезе и ни отвори Църквата.

Нашето "нахлуване" в Тешево изглеждаше малко странно и реших да му обясня защо искаме да видим това място, но в момента, в който прекрочих прага на църквата, се почувствах у дома, ръцете ми се разтрепериха като реших да му покажа родословното дърво и копието от книгата, че Те - Моите Дядовци именно са били Зографите на тази църква. Докато се опитвах да обясня погледнах над вратата, откъдето влязохме ... и там пишеше – "Из рую Марко и Теофил Минови от с. Каракьой, 1884" – това са те... !!!

Зографите от Дебърската школа бащата Мина с двамата си сина Теофил и Марко. Замрях – тябваше да Ги видя – знаех, че са се иззографисали – беше отбелязано в книгата за българските зографи - бях направила копие, но толкова лошо, че нищо не се виждаше. Доката чакахме навън разбрах, че Църквата е горяла и изпаднах в ужас дали точно тази част, където са били Те не е била в пламъци и ... да съм загубила образите им?

Седнах на пода - по средата на църквата – бях си у дома, исках да прочета за пореден път материалите, които имах за Тях, но нищо не можех да фиксирам с погледа съ върху листата ... бях в някакъв унес.

Станах.

Реших да питам мъжа, който ни отвори църквата – дали знае Къде са Дядовците ми? Той само поклати отрицателно глава – исках да му покажа

ужасното черно бяло (по-точно сиво) копие с ликовете му и си преместих погледа към листата си – вдигайки отново очите ... Те бяха там – гледаха ме от стената - видях Ги – те стояха там – зад гърба му ... тримата в ярки цветове – в реставрираната част на църквата.

Тръгнах към тях и само повтарях "Ето ги!, Ето ги!". Започнах да снимам като обезумяла ... какво можех друго да направя – не знам.

Явно еуфорията ми е била голяма – мъжът, който до преди минути ни гледаше вяло и с лека отегченост, измъкна отнякъде светлина. ... явно бях предала емоциите си от СРЕЩАТА МИ С МИНАЛОТО.

Бях лице в лице с Тях – Аз тяхната Наследничка, незнаеща къде се намирам – това е толкова невероятно – да видиш Отците си да ги усетиш, да почувстваш направеното от тях – живеещо и досега, когато те отдавна са на прах, но ... живеят и в мен, аз съм частица от тях.

Не знам колко време стоях пред Дядовците, докато се успокоя, но беше невероятно. Замаяността ми постепенно отмина и започнах да оглеждам Стенописите – ТЯХНОТО ДЕЛО.

Библейските сюжети се нижеха един след друг. Страшният съд ме прикова – там беше поредното свидетелство, че Те са зограгите "из рукю брата Марко и Теофил ...". Имаше и още нещо в Страшния съд, нещо, което съм виждала и преди – Всевиждащото ОКО. Начинът на изрисуването му – не беше "по учебник" – поне по нашите учебници, но аз го бях рисувала хиляди пъти – същите заоблени краища – случайност ли е това? Да кръвта вода не става, но и извивките в рисунъка да се повтарят???

Къде съм!!! Какво виждат очите ми???

Започнах да се лутам из стените на църквата и да търся ... но не знаех какво – исках отговор на въпроса си?

Не намерих нищо, колкото и да търсех.

Снимах като луда. Снимах – да запамята и на лента видяното и да го предам на другите потомци. Странно – Дядо ми техния правнук/вник е намерил материала за тях в Книгата за Българските Зографи, Майка – ги описа в родословното дърво, а аз Ги видях.

В този момент бях на Родова среща – сама с основателите!

Поуспокоих се, хвърлих последен поглед на нещата и решихме да си ходим. Отправихме се към вратата, но Мъжът явно тогава осъзна за какво става дума и ни каза, че църквата има втори етаж, където обикновено са стояли жените. Поведе ни нагоре. Част от стенописите тук бяха покрити с гипс, за да се консервират – да могат да бъдат реставрирани след време.

Сивотата на гипса преобладаваше на този етаж, разнообразяваше го само дърворезбата на балкона и ... погледа надолу към олтара ...

... И там в края на нашата обиколка изникна изображението на Светия Дух в мидена черупка. Светлина струеше от изображението – там горе над главите ни, от която и посока да го погледнех – все едно, че ме наблюдава.

...

Отново бяхме готови да излизаме от църквата, но се оказа, че имало и стая за кръщение – много уютна, мъничка, топла с изрисувано ангелче над вратата.

Напуснахме Църквата и докато Мъжът загасяше, се облегнах на дървената врата на Храма, за да хвърля последен поглед на Окоето и Страшния съд (това се виждаше от вратата) и ... изведнъж през главата мина едана мисъл, която ме стряска и до днес:

“Какво е останало от това, което съм направил?”

КОЯ СЪМ АЗ??? – Дядо Марко или Чичо Теофил? – те са зографисвали Страшния съд – това гледах в момента ... възможно ли е това??? Никога не съм мислила за това, но възможно ли е???

Определено не бях на себе си ... трябваше да тръгваме – мъжът заключи вратата на Църквата – поогледахме двора, но ... не помня нищо от това – само снимките – доказателство, че е имало стенописи и отвън на църквата.

Тежката порта на двора се затвори след нас – 19 век остана вътре да пази своите тайни, ние отново бяхме навън ... на прага на 21 век!

Портите отново бяха затворени – и вътре в двора стоеше тя – църквата на Дядовците ми ...

Отново в изходна позиция, но нещо не беше същото – нещо се беше променило в мен. Не ми се говореше, но ... благодарихме на Мъжът и ... влязохме в колата. Кучето ни чакаше вътре – тихо и кротко – без да шавне или излая – само радостно замята опашка като ни видя.

... потеглихме по пътя обратно в абсолютно мълчание – по едно време усетих как ми натезава на плещите – питайки се какво ми е искал да обясня на приятелката ми, че нещо ми се слага на плещите – нещо да поема – някакъв товар??? – и вместо това успех да промълви само: “ПОЕХ!!!” ... Тежестта изчезна мигновено.

Какво беше това? товарът на вековете? Срещата с Миналото?

Изведнъж осъзнах, че е 31 август – рождения ден на Дядо – техния наследник и мой предтеча. Съвпадение е ли е всичко това?

И продължихме пътя в мълчание.

... Стигнахме до Гоце Делчев спокойно, вече знаехме пътя. Свечеряваше се. Бяхме изгладнели от дългия ден – на един кръстопът в подножието на планината намерихме едно ресторантче. Хапнахме и трите. Разговорите ни започнаха – вече можехме да се одържаме да кажем какво сме преживели – всяка по своему. Намерихме едно чудно мотелче, където можеше да влезем с куче ... и продължихме да обсъждаме изминалия ден, но бяхме изморени и бързо заспахме.

Сутринта се събудих рано – не ми беше добре – започнах да се прочиствам. След задължителното кафе потеглихме обратно към ежедневието ... Но на мен ми стана изключително лошо – не исках да безпокоя Йоли, която караше, но тя пък имаше проблеми с Рея, защото домашният ми любемец искаше да сменя скоростите и да спира колата – не можех да продумам нищо – най-накрая когато не се издържаше вече, накарах Йоли да спре и се прочистих окончателно... Мина ми. Влязох обратно в колата – Рея беше спокойна. По едно време ми се доспа – куче легна и заспа на задната седалка – не мога да го обясня това.

Започна буря! Святкаше, Трещеше, Светкавици падаха около нас – едно храстче се подпали, а ние се чувствахме на най-сигурното място на света в тази малка кола – сами по целия път. Бях сигурна, че нищо няма да ни се случи – трябваше след прочистването да се заредя. Усещах всяка светкавица как ме зарежда с енергия – физически го усещах – как електричните заряди се просмукват е мен през слънчевия сплит. Беше неописуемо. Звучи невероятно, но ... бяхме там трите – бяхме спокойни и уверени, въпреки всичко, което се случва около нас.

Заваля – пороят като че изми всичко от нас ...

Бяхме готови да продължим нататък сами, носейки товара на времето

Две жени преоткрили света след срещата с миналото. Бурята навън бушуваше сякаш искаше да сподели именно това чувство от срещата с Дедите – духът им живее още в църквата – техния поглед за света – от ръката на

тяхното Майсторство – и те живеят в Мен – Потомката – отдалечена във времето, но тук – дошла да видиша от техните бои – да се докосне до Тях.

... стигнахме до София ... отново в ежедневната си лудница ...

Успях да дам лентите да се проявяват, прибрах се в къщи – нямах и мускул по тялото си ...

Бяха ми поставили задача – трябваша ми сили, за да я изпълня – трябваше да ми дадат енергия за това!

Но каква е задачата?

... Срещата с Миналото промени нещо в нас – свърза ни с един спомен ... с един дух ... с едно пътуване ...

За мен много промени настъпиха оттогава. Почти 4 години оттогава. Имам някои идеи какво е посланието на Дедите и се опитвам да ги следвам ... – очаквам да разбера дали съм на прав или грешен път !!!

Евгения Ковачева

Завършено

2004, 13 август, 03:00 часа